

[Obrazová příloha]

In: *Na křižovatce umění : sborník k poctě šedesáti prof. dr. Artura Závodského, DrSc. Burian, Jaroslav (editor). Vyd. 1. Brno: Universita J.E. Purkyně, 1973, pp.*

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/120958>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ВЛАДИМИР МАЯКОВСКИЙ

Дорогому

КЛОП

Родченку

Совсво

ФЕЕРИЧЕСКАЯ КОМЕДИЯ

ДЕВЯТЬ КАРТИН

Влад

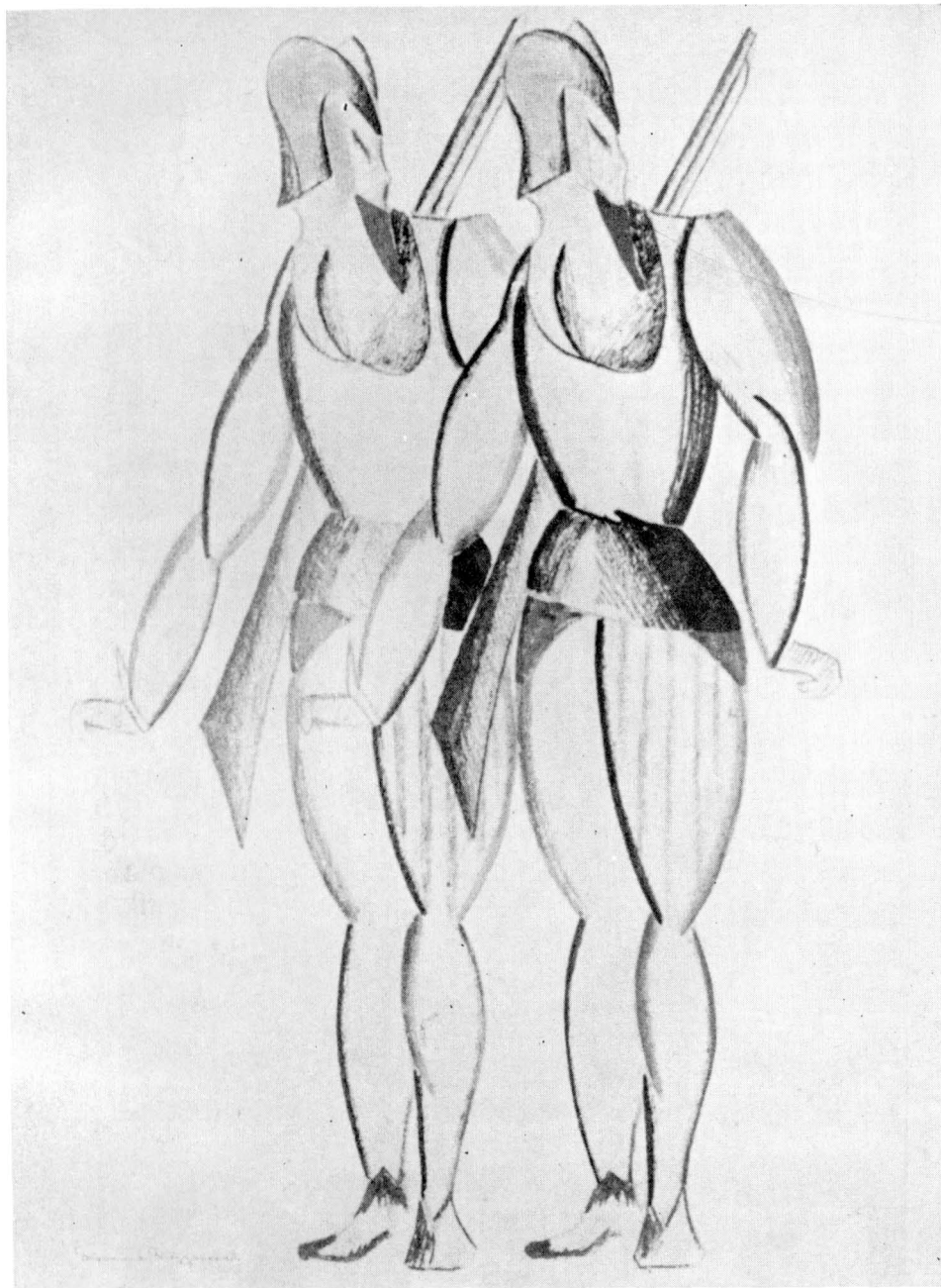

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО

МОСКВА — 1929 — ЛЕНИНГРАД

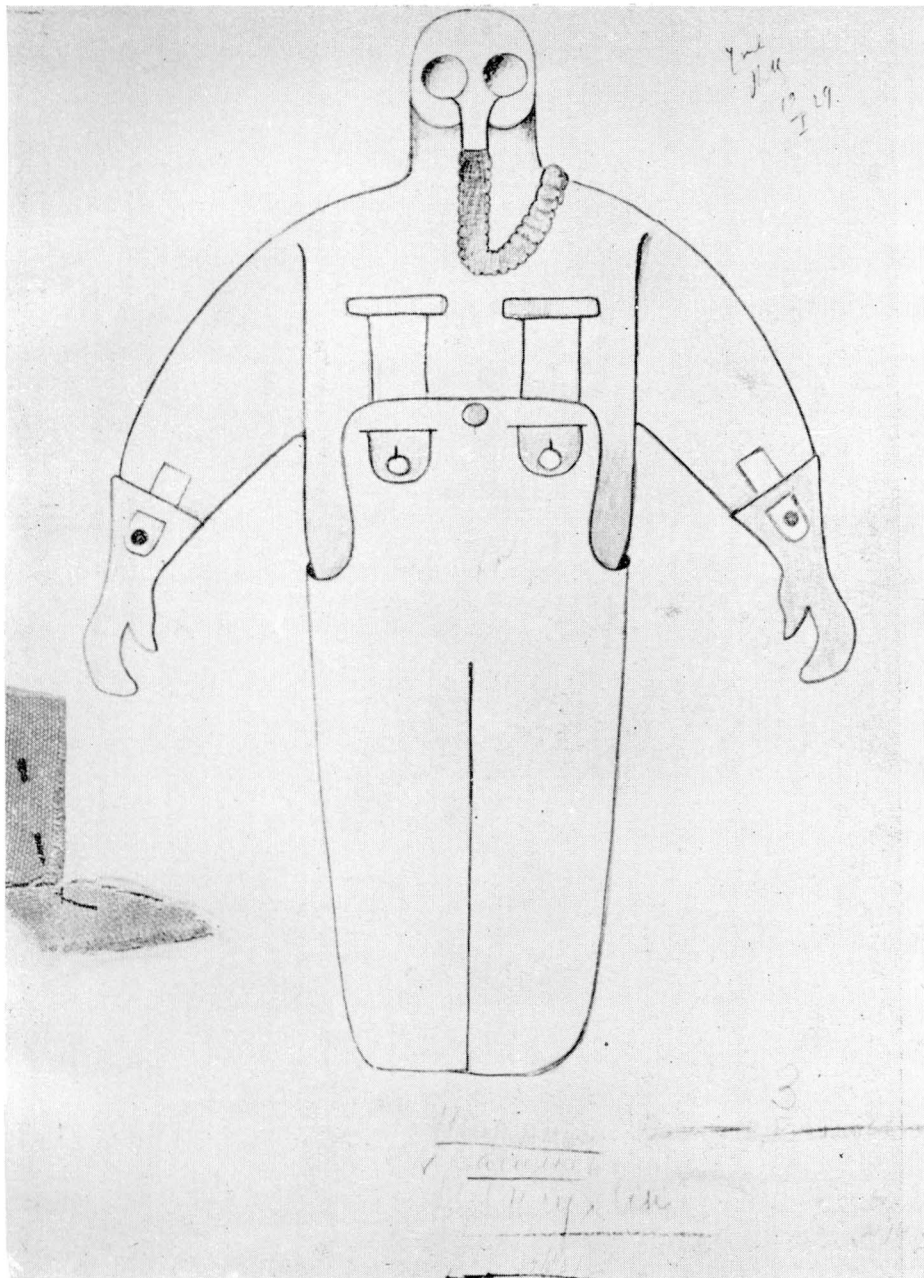
Rodčenkovy nejstarší kostýmní návrhy z roku 1914 — Vévoda Paduánský
pro hru Vévodkyně Paduánská

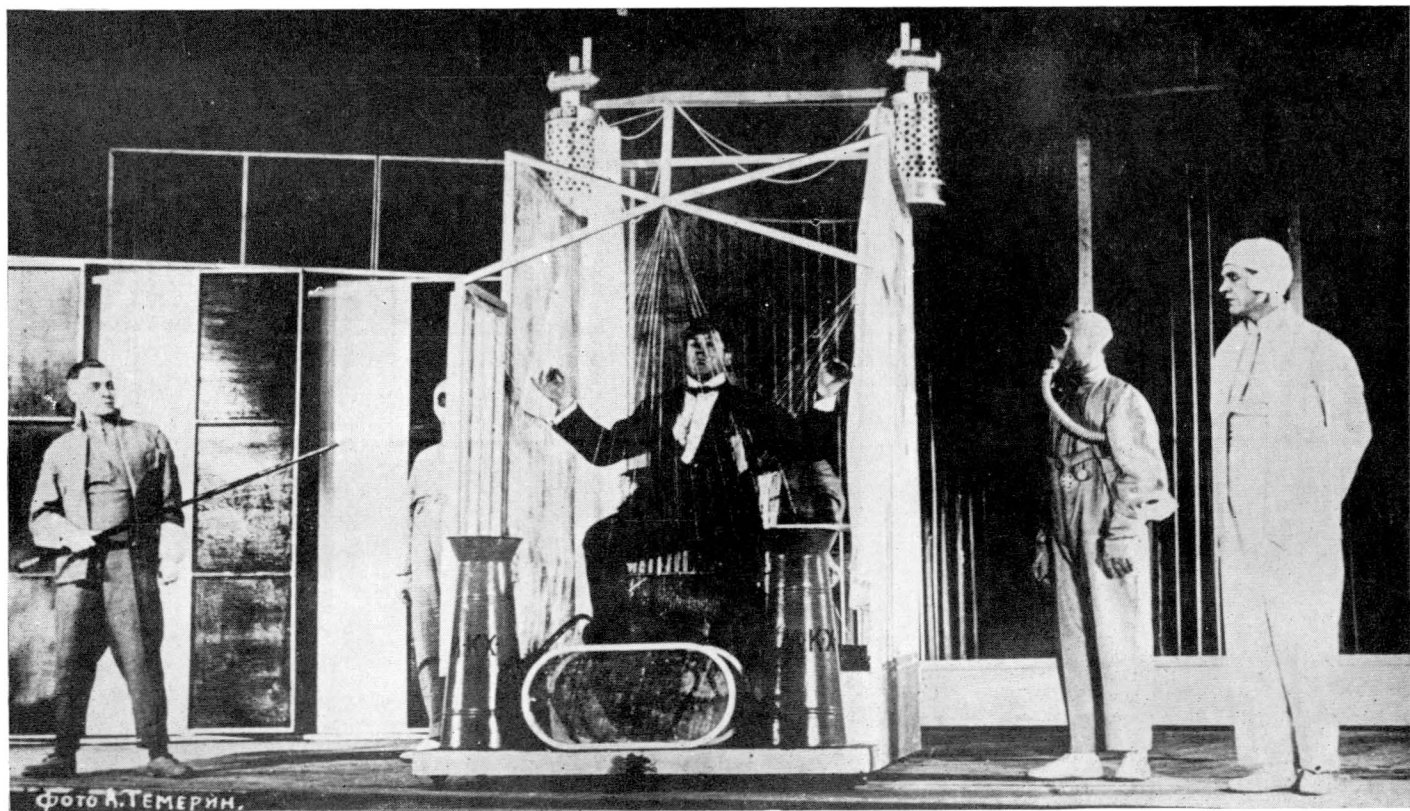
Rodčenkovy nejstarší návrhy z roku 1914 — Vojáci pro hru Vévodkyně Paduánská

Rodčenkuv plakát pro film Dzigy Vertova Kino-oko (1924)

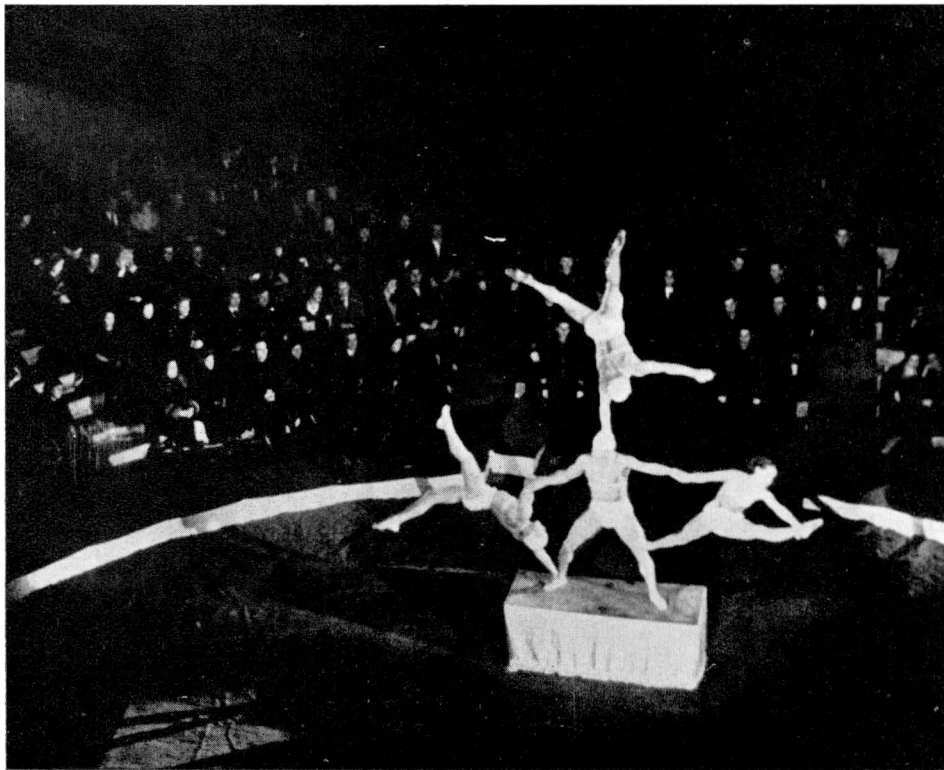
Rodčenkův návrh kostýmu pro hru Štěnice (1929)

Rodčenkovy dekorace a kostýmy k Majakovského Štěníci (1929)

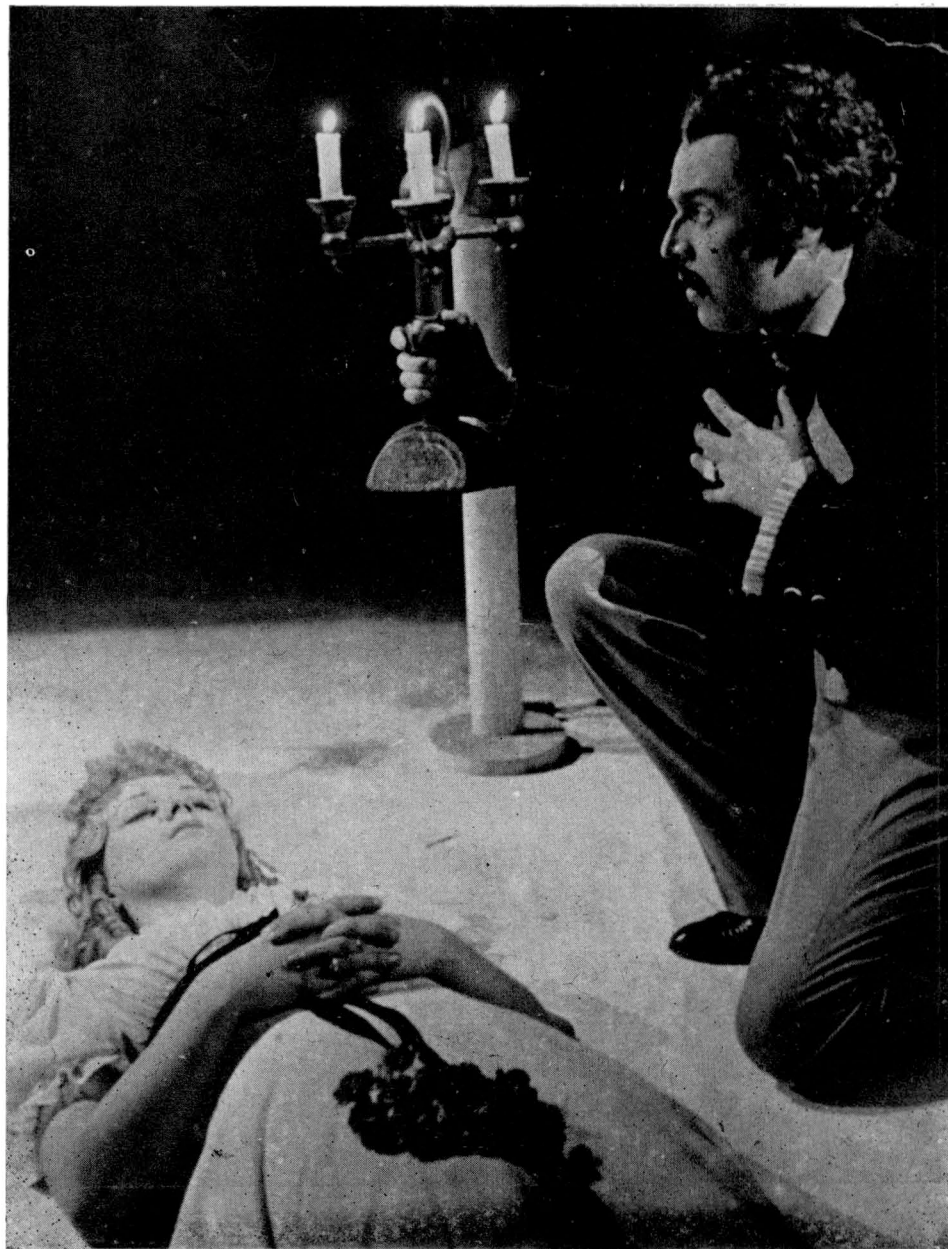
A. Rodčenko: Záběr z inscenace opery Ruslan a Ludmila, scéna Věštba (1937)

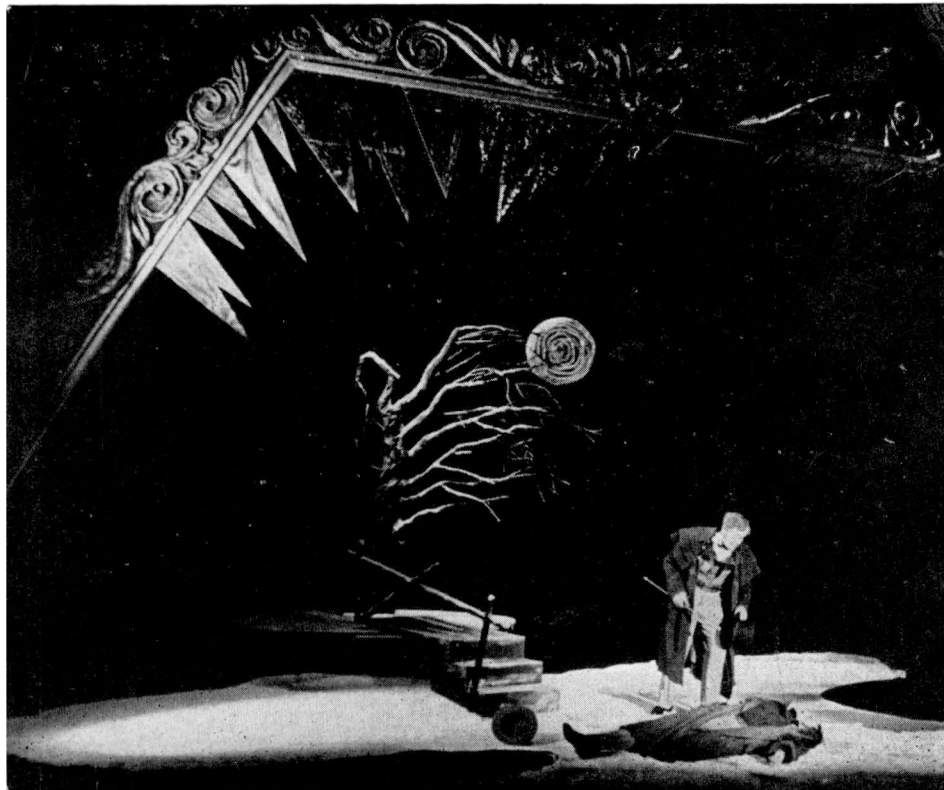
A. Rodčenko: Cirkus (1940)

Záběr z prvního českého nastudování Lermontovovy *Maškarády* v Zemském divadle v Brně
(režie K. Jernek, Arbenin — Vladimír Leraus)

Závěr třetího jednání, Arbenin nad mrtvou Ninou
(V. Leraus, L. Rogozová)

Závěrečná scéna čtvrtého dějství, kniže Zvjozdič nad šilicím Arbeninon
(G. Nezval, V. Leraus)

38

ARTHUR DEE: vyjde z abnormální laboratoře!
 Gelchoss!
 GELCHOSSA: x... Voláš mne?
 ARTHUR DEE: Je potřeba
 Jed' ohni Friedricha... Těpěš si...
 GELCHOSSA: Že v' nestě, j'ž m'ka vzdušného?
 Je potřeba vám ještě celého?
 ARTHUR DEE: No vám přimel' kv, j'ž vyžije!
 GELCHOSSA: Jiz' j'ž z'... Vše d'lo podět'
 Je m'ni...
 ARTHUR DEE: Všechny sly napřinsme...
 GELCHOSSA: Me' d'lo m'ni z' x podět'!
 ARTHUR DEE: Tvé d'lo = 0 c'm mluvíš, Gelchoss?
 GELCHOSSA: Vím, bratře, komu něčej v'itě —
 Vše s' r'ch s' otcem ob' tužte,
 Pro k'ho j' j' v'itě...
 ARTHUR DEE (b'itě): Tudi'm to...
 Jáme s' otcem věrně t'j'mi s'p'nci...
 Vše m'žes do něčej 'n'm'it',
 Co z'hr'v' k'rd'm j' p'p'nc'm...
 Vše n'blondilc's m'nně ve š'at'sku
 Pohorim s' Riton' by'm' á'la'j'c',
 J'ž t'j'j'j' v' m'it'm p'is'ol',
 Ted' v'ed'm p'rd'z'et' to'k' d'lo' (h'j'j'x)
 GELCHOSSA: Nač, b'it'hu, se sm'j'... j'ž tužte,
 O k'm j' ml'v'm n'j'm... N'č'it's,
 V m'j'd' m'k'm j'k' n'le m'k'j't'a...
 J'ž n'p'nc'm' p'ro v'š... p'ro r'eb'e...
 J'ž, cel' p'ello t'j'j'm' v'z'm'j'c'at
 T'č' k' z'ch'ub'e, k' n'iz' á't'm v' d'ni z'á't'e!!

Portrét Miloše Martena z r. 1910 (Archív L. Kučaře)

Sibyl Smolová, představitelka Tarsie v inscenaci hry Apollonius z Tyany

a křivkami láhve a sklenic, lomové rány s kvě-
 tinami. Vchody v pravo a v levo jsou vlny
 těžkými vlnami, letkami. Nad celou scénou
 jsou netvárné křížky a s glazé obklopeny, po
 nichž se vlna křivky, a v pravo vlní la-
 rene sítě, z ní vyčnívá potlučené světlo,
 čímž všechno je jako nehmotným.

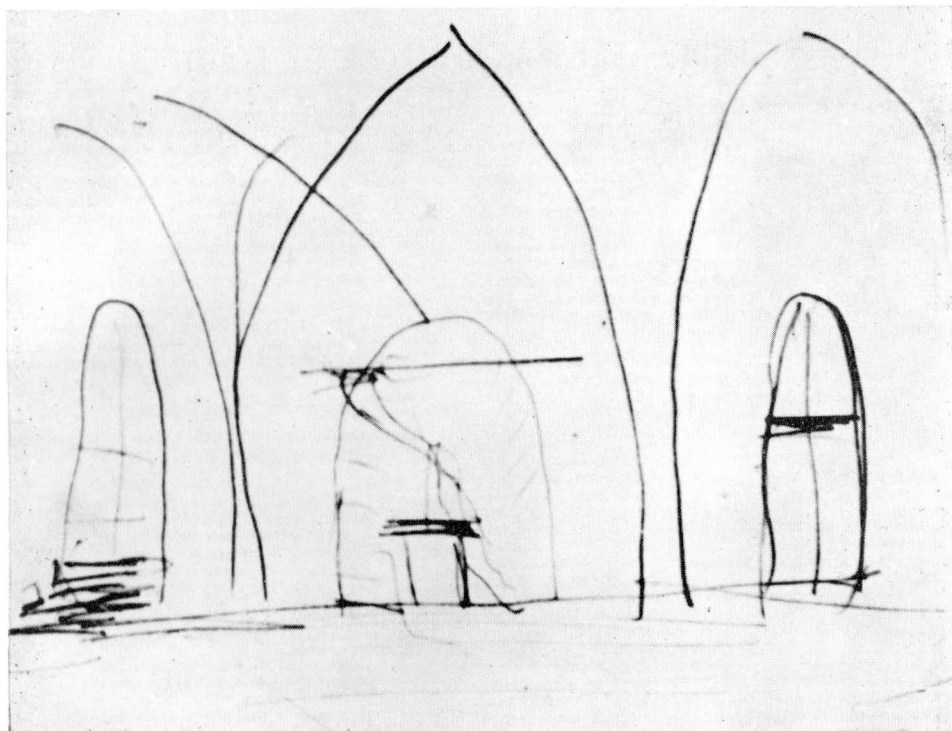
Bernie neklikně přechází. Má dlouhé, v zadní
 části se vlečoucí a v předu vyhlazené modré ra-
 cho, ozdobené a vysvětlující partym: barvami, po la-
 byhnutím vzorn. Vlasy, modrověle opletým
 přístřem, jsou otocem bílým stihem. Nadra u-
 kalyje proužkové látky, protkána vlnami. Na nohou
 sandaly upraveny jsou pozlacenými pásmami.

ních básníků moderních, tedy podnik, na nějž před nedávnem nebylo ani pomysletí. Neboť, jak dlouho tomu, že česká lyrika byla odkázána na »vlastní náklad«, někdy milosrdně maskovaný vypůjčeným jménem nakladatele či tiskaře, který vpravdě byl leda komisionářem! Topičova nová sbírka touží státi se jakýmsi pokračováním Nerudových »Poetických besed« a nazývá se »Hovory básníků«. Zahájena je velmi vhodně sbírkou »Noci chiméry«. Další program, pokud je oznámen, dbá dnešních básníků starší a střední generace (Kláštorský, Borecký, Šimánek, Rokyta), kdežto díla mladších a nejmladších posud ohlášena nebyla. — Novinkou je zpráva, že nyní také týdeník »Zvon« bude vydávati beletristickou knižnici. —

Z celého světa.

Umění.

Censura p. polic. rady Demartýna. Píše se nám: Slavná redakce! Připojuji se s celým srdcem k vašemu článku z pera p. Jaroslava Hilberta o p. c. k. divadelním censoru Demartýnovi. Mám k tomu živý důvod — neboť mi právě tento pán zakázal divadelní hru „Rudolfa II.“, jež měla býti provozována v Městském divadle Král. Vinohrad. Řeknu upřímně, že jsem žasl nad tím, jak je možno zakázati hru, jež jest apotheosou panovníka, drahého každému českému srdci proto, že tak miloval Prahu... V zákazu p. policejního rady Demartýna vidím, že může býti velmi zdatným úředníkem, ale že vyšších, složitějších cílů svého úřadu nechápe. Divadelní správa se odvolala z nepochopitelného zákazu k c. k. místodržitelství, já se obracím tímto přímo k Jeho Excellenci panu místodržiteli a žádám ho, by způsobil nápravu v divadelní censuře pražské, nejen v mém případě, ale změnou celé censurní praxe, jež je dnes krajně nepřátelská hrát původním, literárně cenným, ale velmi shovívavá k cizím neuměleckým výrobkům.

Hilarův náčrt scény pro Karáskova Krále Rudolfa (Skica se uchovala na Karáskově rukopise Rudolfa, str. 40. Soukromý archiv J. Karáska ze Lvovic)

KAREL H. HILAR:

JIŘÍHO KARÁSKA „APOLLONIUS Z TYANY“

Všichni ti, kteří viděli lidství hlouběji, než v povrchu dne, ve zmatku všedního a v malicherném boji všech proti všem — o nic, oni málokterí, kteří užili v moři marnosti a v pomíjícím chvatu jeho vln skrytou, tajemnou krásu života a lidství, poznali, že nikoli veliké člověčenstvo, nebo sedmé nebe jest principem a posledním cílem života: ale krása, síla a pravda. Není na konec všech věcí jiného smyslu mimo ony, není na konec jiných účelů a jiných cílů, které by nezklamaly, mimo ony. Mimo ony není života, leč když jen, které mizejí jako vir v moři, neboť ony toliko jsou život a to, co nemá konce, a co jest neviditelným bratrstvím i tajemnou souvislostí zákonu všehomíra: život jednoho každého z nekonečného počtu jest rtem věčné myšlenky, kterou jsou ony. A pravi Apollonius:

„Kdo jest jak já, tak snadno nezemře: jest jedna myšlenka a mnoho ust ji hlásá po věky. Co na tom jest, zmlknou-li na okamžik jedny rty? Za chvíli jiné zase promluví...“

Moci chtíti krásu, toto z trojediného tajemství, toť jest poslední heroism života, jenž nemůže býti nikdy překonan, unaven a dokončen, toť jest „býti ústy, jimiž mluví-myslenka“, toť jest býti jedním z těch, kteří mají život a nemají se co báti stárnutí. Muže v těchto znameních cesta života býti zaspáná spínou města, prázdnou marnosti, krátkodečnosti každodenního? Muže zklamati jejich hrdość, muže býti nalezen kdy vyšší smysl?

A tak jediným náboženstvím, jehož lidé, ani doby nepřekonají, jehož toliko nepoznají mnozí, ale žádní nezabíjí, jež pújde bez konce, jest ono, které jest evangeliem krásy. A počíti býti člověkem jest snad právě řestati jim býti, pokud jest lidství představeno intelektuálností živočišného. Neboť, hle, nadčlověk jest nejvyšším snem Nietzscheova člověka, nadčlověk snad, či buh, či onen člověk, jenž sprostěn všedního zájmu tisíců, nalezl smysl svého života v tajemném světě vysokého pojetí věcí, jimž chápe krásu. a jemuž, přibližně vyjádřeno slovy básnickovými,

... je život břemenem,
když nezdařilo se, co cenu má
z všech věcí jen: ze sebe stvoriti
víc nežli člověka, než všickni jsou —
Mít závrať před sebou, před tajemstvím,
být mimo čas a prostor veškerý,
žít rozkoši, co jiným hruzou je,
mít nutným to, co jiné zdrcuje,
sám sobě bohem být! Sím býti buh!

Hle, tu jest konečně smysl všeho toho, co muže představití nejvyšší chění života: perspektiva, která zvčňuje a dává životu věčnou mladost, čím je jej jevem bez konce a chráníc ho od bezhodnotné efemérnosti a marnosti. Hle, tu jest konečné světlo, jež jednotně zří všichni vidoucí záračný smysl života, hle, zákon, který dneš nesou toliko příliš málokterí, ale který jest jediným požárem ve tmě a sloupem dýmu na poušti bezcílného bloudění: nového člověčenstva jest třeba, nového vidění věcí, nových zákonů, jiného objemu citového, jinam jest upřítí zraky, než dosud nesčítáni upírali, nových nauk zření, chápání a milování třeba jest: aby život byl nalezen a poznán konečně.

A tak byl Apollonius bohem. Ne, není tak zcela imaginárním, jak jej postavově představuje autor: toto vysoké chění života personifikuje on:

„Já bohem! Ovšem! Jsou-li bohové,
přec není možno, abych méně byl,
než oni...“

Kdo víc, než veliký člověk, kněz života? Než apoštol velkého smyslu a vidění? Kdo jiný, než onen, o němž mluví Nohuyusv „Cizinec“, než onen, jež sni Nietzsche? Kdo jiný, než učitel jiného zákona, než jsou ony psané na deskách a vydané patriarchy? Hluboké vidění, pravě

citění, ono zření, jež v základ tajemství chce viděti, onen, jenž ukazuje — aniž pravil — marný smysl vnější zákonitosti, vládnoucí nad žijícími a chutnajícími člověčenstvem: hle, Apollonius.

Tarsie, která žila všechno minulé jest zmyslové, jemná tanečnice rozkoše, vždy rozdávající, jest zajata mistrem. Tak náhle zmatená, teprve v jeho nepřítomnosti prohlédající:

„Já byla jako balsamovaná
mrtvola hnusná, maska, maska jen.
Ach, jenom m a s k a, Apollonie...“

Ji jest představen všechen protiklad obsahu a zření Apollonia. Jak zří, jak jest jímána, jest vše jen zmyslové, fyzické, hmatatelné. Jest ji Apollonius proto bohem asi, ježto připadá ji věčně mladý, a zvitězil především fysickou svou krásou, která zachvacuje Tarsii.

„Kdo bohem chce být, musí krásným být...“

Co jínde nezřela, zří u něho. Jeho gesta mají magickou moc, jak žádných mužů, které poznala, jest jeho krása.

... Bůh jest Apollonius.

Jsou všickni bozi mrtvi. On je živ.

A mluví k nám. Jej můžeme milovat.

Já věřím v boha, jež lze viděti...

Těm druhým bohum nechť kofit se.

Bůh musí usmívat se a mít zrak,

jak voda cisterny, tak průhledný...“

Hle, nově učení člověka-boha, jehož slova jsou sádká a krásná, jakých nikdy nezaselechla hetéra Tarsie:

„Nech mne být smutnou, Apollonie.

Já nevím, co to jest. Však přijdeš-li,

ji nejsem sebon. Něco jiného

vždy cítím a pak vzjede zoufalost,

že nejsem hodna dýchatí tvůj dech.“

Zda není jennost oním znamením, ve kterém porozumějí si nejdálější, zda není zákonem, jenž nesoudě ani nemstě, dá všem srdcím srozuměti si nejbratřejší? A tak tuto jsou nejkrásnější vztahy, které nese Apollonius, které představuje, kterými v pravdě jímá: krásu jennosti dávající v síle poznávati pravdu, jest tajemstvím a cílem života. Jest jeho snem, vinem a jediným smyslem, jeho velikostí — a jeho tragikou. Příliš živelnosti představuje sen Nietzscheův, a fantom Nohuyusv příliš sublimnosti. Apollonius hledal úměrnost: jediná krásá, hořící sílou, mohla naléztí pravdu, a touto úměrností, touto harmonií, způsobem tohoto hledání, zda muže býti něco vyššího mimo lásku?

Ne zcela náhodně a vnějšně připomíná Apollonius příliš Krista. Ne tím pouze, že uzdravuje nemocná a křší mrtvé, vymítá ďáblu a že přichod jeho byl ohlašován kmety: tuto jsou příliš hluboké vztahy, které činí vysoké mluvnicki ústy věčné myšlenky, kterou jest krásá. Lidé mají poznati p r a v d u, hle, zda mohou to jinak, než poznajice k r á s u, hle, zda jiným způsobem, nežli láskou? Jest Apollonius Kristem a Kristus Apolloniem potud, pokud nečiní ze snu svého církve, to jest shromáždění viditelých, pokud nečiní zákonem vnějšku a zákonem desk nesdělitelné, spon-tanní a ono, jež jest silou a tajemstvím skrytého světa nitra: zbabělosti jest zákon, neseny tisící, jhem, vyslovování sta-tisicí rty, zbabělosti těch, kteří přestali naslouchati a rozuměti svému nitru. Neboť bez slov srozumívá se láska, zákona nezná láska ona největší zákon, jenž se rty nesdě-luje a není psán: ona, která jest sílou krásy.

Lhal kdy Apollonius ve dnech života, který připadal bez konce? Lhal kdy Kristus a všickni ti, kteří chtěli srozuměti si jenností?

Ach, ne tu jest tragika:

... Šíleně
já tančím celý život po citech

SVOBODA
 DNEŠNÍ NOVINY
 REDAKCE BRNO
 REDAKCE

Milý Antoní,

včerejší kníží jkuv mbežel, že jsi
umělec a že máš upu' velké povinnosti
 k sobě. Nikdo nemá v tohohle věku
 neč je' a hned jíst, že nejde radost z
 káfelas talentu je upínemá' - tedy i
 z Tebe. Přesně u nás, že umě' i několik
 lidí včera potkává, že to může být
 jidání ty - ráj si toho, sláta, a prasy!
 Jdu rozhodně na reprizu a deji od
 Tebe pro to' umění videt přístě:

a.) V první jídelní kmece mesem' (t'
 tak krásně) (nevy obcovat s jím
 vě, s nímž si bere i v nejvyšším
 momentech kníží umě' "hrát").

b.) Pasy ve spuce zj na Kyber s
 tím sudem hřímu! Před tím
 měl jsi spuše' pasy v rybníku.

s Plejstocen. Vše potom letí (přijímá a
 bere*) stihy, ale rozumný je tolikem.
 Ten však x odhodlání dělá ale
 teď x odhodlání, to znamená trochu
 upatření ve tváři, jít je nejít
 a křísit v žem, ale jde neústupně
 za svým cílem. Uvidíš, jak to tu
 zvedne! (Tempo celého akta má
 1/4 plejeji - Holle mě to je vše
 chvilít - anachista citu!) Dřívě jak
 někde momenty při jeho řeči, to
 znamená že odem pro čistě má
 překvapit nás. To pro vyřezání!
 Tomu je duj rády, rebrka rytmo
vám temp i ~~rebrka~~ nezapomíná
 xť. Nezapomíná na toto!

3. Třetí akt - předpisují. Výborný!
 To pro něco! klára ladna at jde
 pro skleničky xx a ty teprve po
řekne těse : ježíš kriste, omiluj se
na nám! V ho umí to dělati.

aleť tak, že tam urobi vybledli sečen,
u nás je tohle sečen pro krátkost
příjvek nevýjme! at se to uvíte
opraví!

a přijí ti, Kamers'de, hodně dluh
do přeč. Text te z mervu rozpuštěm
těpne. nedej se strábit ničím,
cti, dři a uvídiš - vjdeme se
jahn a vubů učm bude z
Kamster!

Tauš

Mahen

7.13.1919.

1
Fr. Leoš Janáček

Concertino

pro klavír

uvádě konale, violu, klarinet,
lesní roh a fagot.

I. věta

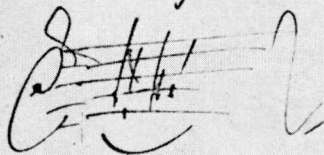
Janáček z jara zamyslel jme
ježku utéci do jeho brlohu v staré
lípe. měl ho pěkně měkce vytkla,
ny v staré lípe.

Což byl on glotný!

nezmohl se; prostě si ta moje
corné, drápe.

2
nevolám

~~nevolám~~ na jediném motivu.

Což mohl jít se ~~špatně~~ postavit
na zadní nohy a říkat jálo,
zperu? Sotva výpověď poskytl,
už ho zase musel schovat.

X

II. věta. 3.

Huláků byla veverka i po vrškách
se stromů na strom!

Věčela ^{v klce} jako ^{ma} Jan Klarinet, ~~střední~~

ale přece slétem pro jábárou se
fočila v kolečku

a kancila

III. věta.

Siláčky se tuří a nastrkují
do strom klavír kloupej oči
vyvalené

Sovičky, ryba a jeř noční
Kritické haveli.

Ve II. větě jark by vše
~~bylo zavrženo~~ u povídání
 "ze trojníků" se bavilo.

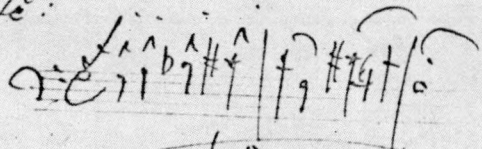
9 Klavír.

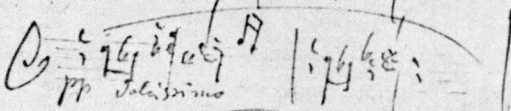
Kloni se všechno spouštěj
 musel.

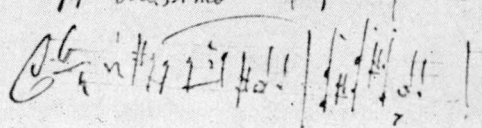
Chytlím, že v každé větě najde se
 do třetice

motiv.

V I větě:

a)

b)

c)

✓ II. učebni:

a) *Piu mosso*

b)

c)

✓ III. učebni:

a)

b)

c)

6

Ve II. větě:

Allegro

a) Handwritten musical notation for exercise a) on a single staff. It begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The first measure contains a half note G4 with a dynamic marking of *mf*. The second measure contains a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The third measure contains a quarter note B4, a quarter note A4, and a quarter note G4. The fourth measure contains a quarter note F4, a quarter note E4, and a quarter note D4. The piece ends with a double bar line and a repeat sign.

b) Handwritten musical notation for exercise b) on a single staff. It begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The first measure contains a half note G4 with a dynamic marking of *mf*. The second measure contains a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The third measure contains a quarter note B4, a quarter note A4, and a quarter note G4. The fourth measure contains a quarter note F4, a quarter note E4, and a quarter note D4. The piece ends with a double bar line and a repeat sign.

c) Handwritten musical notation for exercise c) on a single staff. It begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The first measure contains a half note G4 with a dynamic marking of *mf*. The second measure contains a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The third measure contains a quarter note B4, a quarter note A4, and a quarter note G4. The fourth measure contains a quarter note F4, a quarter note E4, and a quarter note D4. The piece ends with a double bar line and a repeat sign.

7

A solitima' být pro většinu'
lidské' — i když je pe'

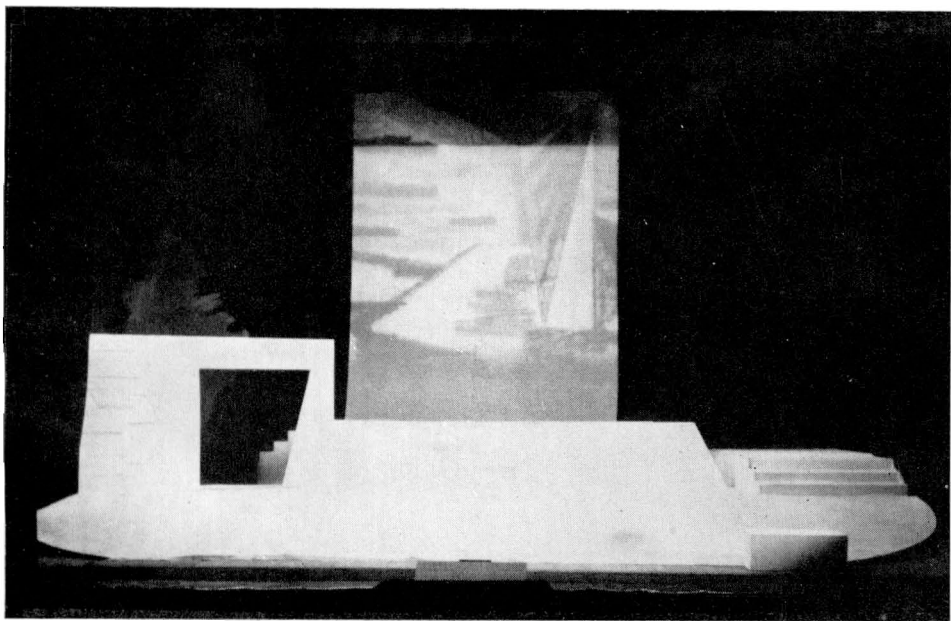
Korngoldova —

soch ; — ale i pro většinu'
'klavírní' tak malá srdíčka soch.'

Leoš Janáček

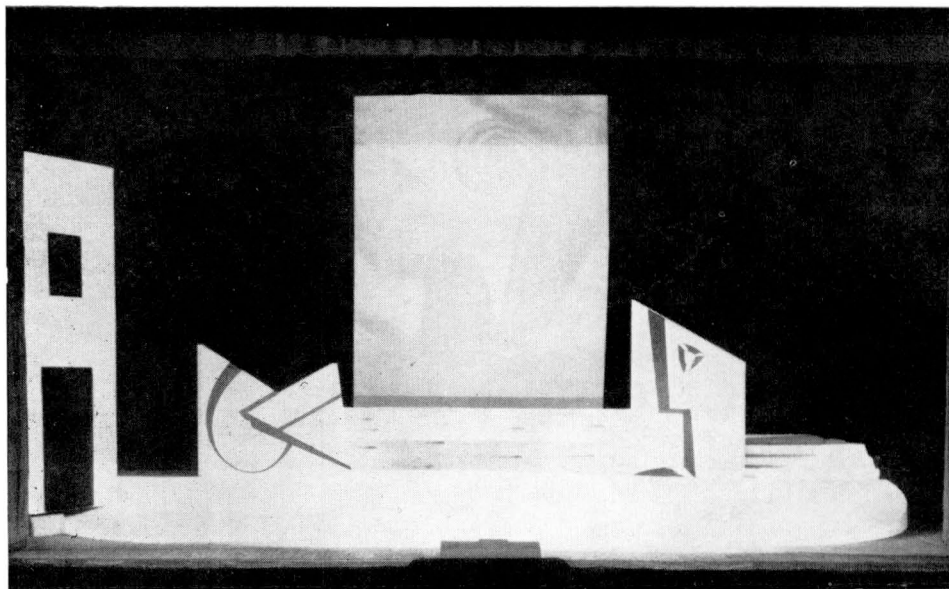
Prus, 25. března 1927

KE STUDIU JIŘINY TELCOVÉ K PODÍLU SCÉNOGRAFIE NA PROFILU BRNĚNSKÉ ČINOHRY V LETECH
TRICÁTÝCH

Aristofanés: Žáby. Návrh Eduarda Miléna pro 1. dějství. Zemské divadlo v Brně 1936

KE STUDII JIŘINY TELCOVÉ K PODÍLU SCÉNOGRAFIE NA PROFILU BRNĚNSKÉ ČINOHRY V LETECH
TRICÁTÝCH

Aristofanés: Žáby. Návrh Eduarda Miléna pro 2. dějství. Zomské divadlo v Brně 1936

na věci lidského života.

Dva stani se upadne pod stejnou poezie rozn.
 Jedinic musko, co j' nam: musko trakt'ov'í
 ho v poeticki musce a jistě. A nily nebala
 se pomů intence je b'ánickou realita tak častě
 jako dnes.

Ířtí kradci také se nestaví^x: tondou ce pat
 amě m'ar nite a by nite nam' j'í d'ěho am, ari
 čim b'ánicko. Ale čim, aly kradce stala se
 ktem a b'ri b'ánickou, aly by cele ztravna a
assimilovana v organismu d'ěho poeticko, aly netoie
 te j'neto jako h'it, št'4 nebo j'na' k'otra. To j'et
 29 ps - co vyšk'ím p. J. Brichtoví [přemý] j'j'le
 j' proto, čyč se n'ímil jeela organizat'ionja]: neto
 j' m' kradce, ale j' j'it b'ánický rezultat j' j' j'
 je b'ánický z'azj'j'. Jako kradce eugemicki, alyšom

x Vždyť sem' n'ám kradce a dosti roghak'e'rad.

rúch jednovetv, kľučo, to teda i po skai krc'nečo dvere
 ke, je on nne rad viano gypsi-ide'; ale h'ko h'
 kuba musken, musken vetr 'h' h' b'omillé (a rad
 imle b'itické), eh je dvedl v'tehit v b'omický
 org'niom. Takto r'etum me v'ic n'aly hygienicko-
 k'ed'ie, somologick' etc., poriadky ven' v' nich toho vz-
 pom, ktory' sepe v t'v. behetie p- k'ichtrave.

Ale n'aven: doufen, ja, mat-h' je neple' j'ochy h'
 s'ni' theoni' p'eticko', odstran'í' p'ea j' oad j' s'om
 k' r'etami.

Inak znove: up'riemý' d'ik je v'ani' milon a p'etkon
 recasti.

Ikon v' Noveho' n'ito

oddeny' Vam

J. X. J. X. M.

